

LA TRIBUNA

Per un sí o per un no

Compte amb la lògica de la involució

JAUME

BARTUMEU
CASSANY

Excap de Govern

En tots aquests mesos que han seguit el tancament a Brussel·les, el 6 de desembre del 2023, de la negociació de l'acord d'associació d'Andorra amb la Unió Europea, la discussió pública ha estat molt centrada en el caràcter del referèndum –consultiu com estableix la Constitució o bé vinculant com pretenen els immobiliers partidaris del *no* a Europa–, però no s'ha parlat gaire del contingut de l'acord ni, menys encara, dels riscos que s'albiren si ens giréssim d'esquena a Europa.

Probablement per això, perquè només s'ha volgut parlar de la consulta popular, hem escoltat sovint afirmacions assenyalant que els referèndums “els carrega el diable”.

Els que ho diuen, que apareixen com a poc tolerants, exposen una sèrie d'arguments que pretenen traduir la seva posició com il·lustradament democràtica, mentre que el ciutadà afectat l'acostuma a considerar de dubtosa reputació política.

En la banda oposada trobem els que insisteixen a aprofundir en el sistema participatiu, exigint als mandataris elegits –Govern i Consell General– que comparteixin el poder.

Els successius candidats de DA –Toni Martí, primer, i Xavier Espot, després– van posar al programa que consultarien la decisió pública de ratificar un acord d'associació amb la Unió Europea. Es van creure que així es podrien desempallegar, desprendre o desfer, de la responsabilitat que els corresponia pel càrrec i ho van emmascarar o dissimular amb una mena de socialització de la seva potestat, que els atribueix la Constitució.

Aquesta proposta, esdevingué compromís electoral, dels candidats successius de DA fou el resultat d'una decisió tàctica:

davant l'oposició dels sectors més conservadors de DA al reforçament de l'embranchement d'Andorra amb la Unió Europea la gran idea, per acontentar els discòls, fou la proposta del referèndum.

Es pretenia així tranquil·litzar els reticents dient-los que si el resultat de la consulta era negatiu, òbviament no es ratificaria l'associació.

Però el que fou una jugada tàctica, que va permetre temporalment superar l'obstacle i mantenir DA unida, ha esdevingut ara una mena de bumerang que amenaça de fer saltar pels aires un projecte cabdal per a la modernització d'Andorra.

Ara, que cal fer el pas cap al referèndum consultiu sobre l'acord d'associació amb la Unió Europea, la possible derrota espera a la cantonada.

Han aparegut així, dins de la discreta foscor en la qual s'aixopluguen, alguns dirigents vinculats a DA que busquen fórmules alternatives que els allunyin del risc que no voldrien córrer perquè ara només persegueixen l'aprovació que abans, el 2011, revelaven.

Mentrestant, la campanya negativa ja està feta, en plena marxa contra la “vertiginosa obertura”.

En canvi, la campanya governamental, encara que només informativa, està quedant afectada per la manca de convicció dels dos grups parlamentaris –DA i

ANDORRA NO ES POT GIRAR D'ESQUENA A EUROPA I OBRIR LA PORTA A LA INSEGURETAT

Ciudadans Compromesos– que li haurien de donar suport.

Els polítics del Consell General continuen a la seva, sempre amb la paraula sobirania a la boca. No s'adonen que cal deixar-se de xerrameca i començar a preocupar-se pels problemes reals de la gent i fer que visqui millor?

Andorra necessita polítics valents que afrontin els problemes sense embuts.

L'hostilitat davant l'acord d'associació d'Andorra amb la Unió Europea, que en condicions normals hauria de ser la imatge de la il·lusió, és difícil d'entendre quan els que la protagonitzen pretenen conformar el pròxim govern del país.

La lògica de la involució que representen és més fosca que la del simple descens per la situació actual del país.

L'antropòleg nord-americà, Clifford Geertz, mort el 2006, va definir la involució com la dinàmica en la qual cau “... una cultura que no pot adaptar-se o expandir la seva economia, per la qual cosa el desenvolupament només comporta més complexitat i més ineficiència”.

Geertz va assenyalar que un increment en la inversió econòmica no porta més riquesa ni més jus-

tícia social si no va acompanyada d'un desenvolupament intern, d'institucions i regulacions a l'altura.

Dit altrament, una societat sense les ferides cosides de dalt a baix, amb un projecte de país compartit i validat democràticament, no solament no aprofitarà positivament les inversions que li arribin de fora, sinó que ben segur es precipitarà de l'immobilisme cap a la involució.

Hi ha immobiliers que davant l'associació amb la Unió Europea ens diuen que d'entrada *no* perquè abans cal endreçar el país... Quina és la seva proposta? No en tenen. Escriuen que l'alternativa “és una aproximació global i cauta” per entendre'ns amb Europa.

També ens diuen que millor quedar-nos com estem perquè l'acord d'associació “és un camí sense retorn” i afirmen que “el comerç no sobreviuria” sense l'acord duaner, però obliden o, pitjor encara, potser ignoren que les parts –per tant, la Unió Europea– poden denunciar l'acord comercial del 1990 amb un preavis de sis mesos.

Com tampoc sembla que sàpiguen que les parts –per tant, la Unió Europea– poden denunciar l'acord monetari del 2011 amb un preavis d'un any.

Andorra no es pot girar d'esquena a Europa i obrir així la porta a la inseguretat econòmica i social.

No podem fer marxa enrere ni tampoc quedar-nos aturats.